

Daha bir Eğitimde Sınav Kısır Döngüsü (2)

Emin Karip, Editör

Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi'nin 54. sayısında "daha bir", eğitimde sınav kısır döngüsüne değinmiş ve bir sonraki sayıda "çözüm ve çıkış yollarını" tartışacağımızı belirterek noktalanmıştı. Çözümün ipuçlarını resmi nitelikteki birçok belge, toplantı ve çalıştaylarda görmek mümkün. Aşağıda bunlardan birkaç örnek sunulmaktadır:

Onyedinci Milli Eğitim Şurası Kararları ilköğretim ve ortaöğretim ile ilgili çok önemli düzenlemeler öngörmektedir:

Madde 47. İlköğretim 8. sınıf sonunda yapılan OKS kaldırılmalı; bunun yerine öğrenci başarısının, zihinsel ve sosyal gelişmelerinin izlenmesine yönelik rehberlik hizmetlerine, öğretmenler kurulu ile ailelerin kararına dayalı bir yöneltmeye ağırlık verilmelidir. Ölçme ve değerlendirme; öğrencilerin öğrenme eksikliklerinin saptanması, öğrenme başarılarının artırılması ve öğretim hizmetinin geliştirilmesi amacıyla kullanılmalıdır.

Madde 60. Genel, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrencilerin **öğrenim gördükleri alanın devamı niteliğindeki yükseköğretim programlarına geçişlerinde** ek puan almaları sağlanmalıdır.

Madde 61. Yükseköğretime girişte etkili olan Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOÖBP) uygulaması kaldırılarak yerine, belirli sınıflarda yapılacak Merkezi Olgunluk Sınavları'ndan elde edilecek puanın etkili olması sağlanmalıdır.

Madde 62. Okul türleri örgün eğitim ve uzaktan eğitimi kapsayacak şekilde aşağıdaki gibi yapılandırılmalı ve bu liselerin açılımları uzmanlardan oluşacak bir kurulca belirlenmelidir:

- a) Genel Akademik Liseler
- b) Mesleki ve Teknik Liseler

Talim ve Terbiye Kurulunun 07.06.2005 tarih ve 184 sayılı "ortaöğretimin yeniden yapılandırılması"na ilişkin kararı ile lise eğitimi dört yıla çıkarılmış ve "Anadolu Liseleri ile Yabancı Dil Ağırlıklı Liselerin kademeli olarak, Anadolu Lisesi adıyla tek program altında birleştirilmesi" öngörülmüştür. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığınca 18-19 Ağustos 2008 tarihlerinde "Ortaöğretimde Okul Çeşitliliği Yerine Program Çeşitliliğini Esas Alan Bir Yapıya Geçilmesi Çalıştayı" gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştayın sonuç raporu henüz kamuoyuna açıklanmamış olmakla birlikte, Bakanlık yetkilileri tarafından yapılan açıklamalardan çalıştayda lise türlerinin azaltılması yönünde bir görüş olduğu anlaşılmaktadır.

Söz konusu Şura kararları ortaöğretime geçişin yönlendirmeye dayalı olarak yapılmasını ve eğer ki aynı dili konuşuyorsak, hem şura kararları hem de çalıştay sonrası yetkililerin açıklamaları lise türlerinin yükseköğretime hazırlayan genel liseler ve meslek liseleri olmak üzere iki grupta toplanmasını öngörmektedir. Öngörülen bu düzenlemenin yapılması halinde ise mevcut ilköğretimden ortaöğretime geçiş sistemi bütünüyle geçerliğini kaybedecektir. Diğer bir ifade ile sınavın gerekliliği ortadan kalkacaktır. Şura kararları sadece özel yetenek gerektiren meslek alanları için yetenek sınavı yapılmasını öngörmektedir. Ancak kamuyunda, akademisyenler arasında ve eğitim bürokrasisinde lise türlerinin azaltılması ile neyin kast edildiği ve lise türlerinin ikili bir yapıya dönüştürülmesi ile nelerin değişeceği tam olarak anlaşılmış gözükmemektedir.

Hem ortaöğretime geçiş ile ilgili sorunların çözümü hem de ortaöğretimde eğitim öğretimin kalitesi ve eşitlik ile ilgili sorunların çözümü için ortaöğretimin amaç ve işlevlerinin yeniden tanımlanması ve amaçlara bağlı olarak bir yeniden yapılanma gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Kararlarda ve yetkililerin açıklamalarında öngörülen yapılanmanın oluşturulması, ilköğretimden ortaöğretime geçişte sınav sorununu kendiliğinden ortadan kaldırabilir. Ancak eğitimde kalite ve eşitlikle ilgili sorunları çözmez. Bu nedenle, yeniden yapılanma ile eş zamanlı olarak (a) okullar arası kaynak dağılımının dengelenmesi, (b) öğretmen dağılımında nitelik ve niceliksel olarak denge sağlanması, (c) öğretmenlerin tüm öğrencilerin öğrenmesini sağlayacak yöntem, teknik ve becerileri kazanmaları ve geliştirmelerini destekleyecek bir sürekli yetiştirme programının uygulanması (d) tüm öğrencilerin başarısını geliştirmeye yönelik teknolojik altyapı, materyal ve öğretim programı geliştirme çalışmalarının gerçekleştirilmesi (e) başarısızlık riski yüksek öğrencilere yönelik destek programları uygulanması ve (f) mesleki ve teknik eğitimin istihdam edilebilirlik becerileri kazandırabilecek bir niteliğe kavuşturulması gibi eğitimde eşitliği ve kaliteyi geliştirmeye yönelik önlemlerin bir eylem planı çerçevesinde uygulamaya konması gerekir.

Yükseköğretime giriş sisteminin ise ortaöğretimde yeniden yapılanma doğrultusunda düzenlenmesi gerekir. Eğitimde kaliteyi ve eşitliği geliştirecek, köklü ve bütünlük içinde bir düzenleme yapılmadan, yalnızca sınavlara odaklı çözümler ortaöğretimde daha çok kargaşa ve yeni sorunlar oluşturacaktır.

Bu önlemlerin bir maliyeti olacaktır. Bu maliyet, genel bütçeden eğitime ayrılan payda %5'lik bir artış ile kolaylıkla finanse edilebilir. Bu kaynağın ayrılması, sürdürülebilir bir ekonomik ve toplumsal kalkınma için Türkiye'nin vazgeçemeyeceği bir seçenek olarak görülmelidir. Unutulmamalıdır ki bütçe dağılımı, önceliklere dayalı bir tercihler ve kararlar dizisidir ve her kararın bir vazgeçme maliyeti vardır.